

T.C.
ZM R

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/1103

KARAR NO : 2020/1569

DAVACI : ÜYES ATAY ARSLAN ADINA TÜM YEREL YÖNETİM
ÇALIŞANLARI SENDİKASI

VEKİL : AV. HÜSEYİN BURAK ÇELEBİCAN
-UETS[16550-55074-00080]

DAVALI : ZM R BÜYÜK EHIR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

VEKİL : AV. CEREN UZUN

zmir Büyük ehir Belediyesi 1.Hukuk Müdürlüğü Cumhuriyet Bulv.
No:1 Konak/ ZM R

DAVANIN ÖZETİ : Davalı idare bünyesinde görev yapan davacı tarafından; i verenler zmir Büyük ehir Belediye Başkanlığı, ESHOT Genel Müdürlüğü ve ZSU Genel Müdürlüğü adına zmir Büyük ehir Belediye Başkanlığı ile çalışanlar adına Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (Tüm Bel-Sen) arasında 02/04/2020 tarihinde imzalanan Toplu Sözleşme uyarınca, Tüm Bel-Sen üyesi olmayan personelin Toplu Sözleşme hükümlerinden yararlanabilmesinin artı olarak getirilen 'sosyal denge sözleşme aidatı' adı altında kesinti yapılmasına ilişkin 01/01/2020-31/12/2020 dönemi Toplu Sözleşme'nin (Sosyal Denge Sözleşme) "Sözleşmenin Kapsamı ve Yararlanma Koşulları" başlıklı 5.maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinin; 02/04/2020 tarihinde zmir Büyük ehir Belediye Başkanlığı ve başkanlığı olan zsu ve Eshot Genel Müdürlükleri ile ilgili yerlerinde yetkili kamu görevlileri sendikası olan Tüm Bel-Sen arasında 01/01/2020-31/12/2020 dönemine ilişkin Toplu Sözleşme'nin imzalanarak yürürlüğe girdiği, ancak sözleşmenin 5. maddesinin (B) bendinin (f) alt bendi gereğince yetkili sendika (Tüm Bel-Sen) üyesi olmayan personelin söz konusu sözleşme yararlanabilmesinin memur taban aylığının %1,5 katı kadar aidat ödemeleri konusuna ilişkin ve bu hüküm uyarınca herhangi bir onayı olmamasına rağmen Nisan ayı maaşından "sosyal denge sözleşme aidatı" adı altında kesinti yapıldığı, T.C. Anayasasının 51., 53. ve 128. maddeleri ile 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 14., 18/3., 24., 28/2. ve 32. maddelerinde yer alan hükümlerden anlaşıldığı üzere, bir kamu görevlisi olan yerel yönetimler ile kamu görevlileri sendikaları arasında kamu görevlilerinin ekonomik ve sosyal haklarının düzenlenmesi amacıyla Toplu Sözleşme akdedilmesinin Anayasa ile güvence altına alınmış bir hak olduğu, bu şekilde akdedilecek sözleşmelerin ise idari sözleşme niteliğindedir ve mevzuatın ilgili hükümleri ile idare hukukunda egemen olan ilkelere tabi olduğu, bu nedenlerle sözleşme ile sağlanan haklardan yararlanılmasında yetkili sendikaya üye olan ve olmayan personel arasında bir ayırım yapılamayacağı, aksine yorumun sosyal denge tazminatının adaletli bir ücret dağılımı yoluyla ekonomik ve sosyal barın sağlama amacına ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptali ile söz konusu sözleşme hükmü nedeniyle maaşından yapılan kesintilerin kesinti tarihinden itibaren itibaren iptal edilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : İlgili mevzuat hükümleri incelendiğinde, üyelerin ödeyecekleri üyelik aidatlarının sendikanın gelirleri arasında sayıldığı, keza Tüm Bel-Sen Tüzüğü'nün "Sendikanın Gelirleri" başlıklı 50. maddesinde, sendikanın gelirlerinin üyelik aidatı ile dayanıma aidatı olarak belirtildiği, belediyenin anılan aidatı keserek sendikaya vermesinin kanunun amir hükmü gereğidir, ayrıca dayanıma aidatı ödemek suretiyle toplu sözleşmeden yararlanmanın ya da sendikaya üye olarak toplu sözleşmeden yararlanmanın çalışanların inisiyatifinde olduğu, bu tercihlerin doğuracağı zorunlu sonuçlardan belediyenin sorumlu tutulamayacağı, dolayısıyla dava

T.C.

ZM R

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/1103

KARAR NO : 2020/1569

konusu ile ilgili hukuka ve mevzuata uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLET ADINA

Karar veren İzmir 5. Daire Mahkemesi'nce dava dosyası incelenerek işin gereği görülmüştür:

Dava, davalı idare bünyesinde görev yapan davacı tarafından; işverenler İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı, ESHOT Genel Müdürlüğü ve ZSU Genel Müdürlüğü adına İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile çalışanlar adına Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (Tüm Bel-Sen) arasında 02/04/2020 tarihinde imzalanan Toplu Sözleşmesi uyarınca, Tüm Bel-Sen üyesi olmayan personelin Toplu Sözleşmesi hükümlerinden yararlanabilmesinin artırılarak getirilen 'sosyal denge sözleşmesi aidatı' adı altında kesinti yapılmasına ilişkin 01/01/2020-31/12/2020 dönemi Toplu Sözleşmesi'nin (Sosyal Denge Sözleşmesi) "Sözleşmenin Kapsamı ve Yararlanma Koşulları" başlıklı 5.maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinin iptali ile söz konusu sözleşme hükmü nedeniyle maaşından yapılan kesintilerin kesinti tarihinden itibaren iptal edilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Anayasanın 10. maddesinde; herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmayacağı, devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda oldukları, "Sendika Kurma Hakkı" başlıklı 61. maddesinde; çalışanlar ve işverenlerin, üyelerinin çalışmaları ile ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahip oldukları, hiç kimsenin bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamayacağı, sendika kurma hakkının ancak milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlak ile bağlarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabileceği, "Toplu Sözleşmesi ve Toplu Sözleşme Hakkı" başlıklı 53. maddesinde işçiler ve işverenlerin, karılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışmaları artırmak için düzenlemek amacıyla toplu sözleşme yapma hakkına sahip oldukları kurala bağlanmıştır.

11/04/2012 tarih ve 28261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6289 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen Ek 15. maddesinde, belediyeler ve beşli kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre yapılan toplu sözleşme belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği hükmüne yer verilmiştir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 28. maddesinde, toplu sözleşmenin; kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarını düzenleyen mevcut mevzuat hükümleri dikkate alınarak kamu görevlilerine uygulanacak katsayı ve göstergeler, aylık ve ücretler, her türlü zam ve tazminatlar, ek ödeme, toplu sözleşme ikramiyesi, fazla çalışmaları ücreti, harcırah, ikramiye, doğum, ölüm ve aile yardımı ödenekleri, cenaze giderleri, yiyecek ve giyecek yardımları ve diğer mali ve sosyal hakları kapsadığı, toplu sözleşme ikramiyesi hariç olmak üzere toplu sözleşme hükümlerinin uygulanmasında sendika üyesi olan ve sendika üyesi olmayan kamu görevlileri arasında ayırım yapılamayacağı; "Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması" başlıklı 32. maddesinde; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15. maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde

T.C.

ZM R

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/1103

KARAR NO : 2020/1569

valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabileceği, bu sözleşmenin bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmayacağı ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulmayacağı hükme bağlanmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; işverenler zmir Büyük ehir Belediye Başkanlığı, ESHOT Genel Müdürlüğü ve ZSU Genel Müdürlüğü adına zmir Büyük ehir Belediye Başkanlığı ile çalışanlar adına Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (Tüm Bel-Sen) arasında 02/04/2020 tarihinde, 01/01/2020-31/12/2020 dönemini kapsayan Toplu Sözleşme'nin imzalandığı, anılan sözleşme yer alan "Sözleşmenin Kapsamı ve Yararlanma Koşulları" başlıklı 5. maddesinin (A) bendinde, söz konusu sözleşmenin zmir Büyük ehir Belediyesi, ESHOT Genel Müdürlüğü, ZSU Genel Müdürlüğü ve başlıca yerleri ile bu işyerlerinin her birinin başkanı ve eklentilerinin bütününe kapsayacağı, anılan maddenin (B) bendinde, sözleşme hükümlerinden zmir Büyük ehir Belediyesi, ESHOT Genel Müdürlüğü ve ZSU Genel Müdürlüğü'nde çalışanların yararlanacağı, söz konusu bendin (f) alt bendinde ise, sözleşmeye taraf sendikaya üye olmayanların sözleşme meden yararlanmasının, memur taban aylığının %1,5 katı kadar aidat ödemeleri koşuluna bağlandı u kuralına yer verildiği, sözleşmeye taraf sendikaya üye olmayan davacı tarafından, Tüm Bel-Sen üyesi olmayan personelin Toplu Sözleşme hükümlerinden yararlanabilmesinin artı olarak getirilen 'sosyal denge sözleşme aidatı' adı altında kesinti yapılmasına ilişkin 01/01/2020-31/12/2020 dönemi Toplu Sözleşme'nin (Sosyal Denge Sözleşme) "Sözleşmenin Kapsamı ve Yararlanma Koşulları" başlıklı 5. maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinin iptali ile söz konusu sözleşme hükmü nedeniyle maaşından yapılan kesintilerin kesinti tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Sendikalar; çalışanların ve işverenlerin çalışmaları ile ilişkilerinde ortak ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek amacıyla oluşturulan örgütlenmelerdir. Serbest faaliyet göstermeleri üyelerinin haklarının korunması noktasında önemli bir yer tutar. Sendikal faaliyette bulunma sendikaya serbestçe üye olma veya üyelikten ayrılma hakkı bireysel sendika özgürlüğünün gerçekleşmesi açısından modern anayasalarda yer alan çalışanların temel haklarından biridir.

Yukarıda anılan mevzuat hükümlerinden, sendika üyesi olan ve sendika üyesi olmayan kamu görevlileri arasında ayırım yapılamayacağı, aksine bir yorumun adaletli bir ücret dağılımı yoluyla ekonomik ve sosyal barınması amaçına ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğu, sendika üyesi olan ya da sendika üyesi olmayan ile başka bir sendikaya üye olanlar arasında bir ayırma gidilemeyeceği sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

Bu durumda, sözleşmeye taraf olan sendikanın dışında kalan sendikaların üyesi olan veya hiç bir sendikaya üye olmayan kamu görevlilerinden sosyal denge sözleşme aidatı veya başka adlar altında farklı oranlar üzerinden ödenti (aidat) alınmasına ilişkin hükümlerin, aynı kadro veya pozisyonlarda bulunan kamu görevlileri arasında ayırım (eşitsizlik) yaratacağı açık olduğundan, dava konusu Toplu Sözleşme'nin (Sosyal Denge Sözleşme) "Sözleşmenin Kapsamı ve Yararlanma Koşulları" başlıklı 5. maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinde hukuka uygunluk görülmemiştir.

Öte yandan, Tüm Bel-Sen üyesi olmayan personelin Toplu Sözleşme hükümlerinden yararlanabilmesinin artı olarak getirilen 'sosyal denge sözleşme aidatı' adı altında kesinti yapılmasına ilişkin 01/01/2020-31/12/2020 dönemi Toplu Sözleşme'nin (Sosyal Denge Sözleşme) "Sözleşmenin Kapsamı ve Yararlanma Koşulları" başlıklı 5. maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinin hukuka aykırı olduğu sonucuna varıldığından, hukuka aykırılığı yargı kararıyla saptanan sözleşme hükmü nedeniyle davacının maaşından kesilen tutarların her biri açısından ayrı ayrı olmak

T.C.
ZM R
5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/1103

KARAR NO : 2020/1569

üzere kesinti tarihinden itibaren i letilecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle; dava konusu Toplu Sözleşme'nin (Sosyal Denge Sözleşmesi) 5.maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinin **iptaline**, tazmin isteminin **kabulüne**, söz konusu sözleşme hükmü nedeniyle davacının maaşından kesilen tutarların, her biri açısından ayrı ayrı olmak üzere kesinti tarihinden itibaren i letilecek yasal faiziyle birlikte davacıya **ödenmesine**, ayrıca dökümü yapılan yargılama gideri ile karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 2.040,00 TL vekalet ücretinin davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine, artan posta ücretinin kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde İzmir Bölge Daire Mahkemesine **istinaf yolu açık** olmak üzere, 30/12/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
NURETTİN YUNUS UYSAL
37981

Üye
TOLGA AKIN
212461

Üye
ERDEM SAĞDIÇ
182308

<u>YARGILAMA GİDERLERİ</u>		:
Bağvurma Harcı	:	54,40 TL
Karar Harcı	:	54,40 TL
Vekalet Harcı	:	7,80 TL
Posta Gideri	:	92,50 TL
<hr/>		
TOPLAM	:	209,10 TL